

**Θέμα : Εναρμόνιση και εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου περιβάλλοντος
στην Ελλάδα**

1. Η εναρμόνιση και η εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου περιβάλλοντος στη χώρα μας παρουσιάζει πολλά προβλήματα και πολλές υστερήσεις. Πρέπει να σημειωθεί ότι η κοινοτική έχει υποκαταστήσει, σε πολλές περιοχές, την εθνική νομοθεσία περιβάλλοντος. Εκτιμάται έτσι, ότι το 70-80% των περιβαλλοντικών κανόνων που ισχύουν στη χώρα μας έχει βασικά κοινοτική προέλευση. Η εξέταση της εναρμόνισης και της εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου περιβάλλοντος απεικονίζει, γι' αυτό, την κατάσταση των περιβαλλοντικών πραγμάτων στη χώρα μας.

2. Τα προβλήματα αναλύονται κυρίως: α) στην καθυστέρηση της εναρμόνισης του ελληνικού δικαίου προς τις κοινοτικές οδηγίες, β) στη νομιμότητα των πράξεων εναρμόνισης, εφόσον βέβαια αυτή έχει συντελεστεί, γ) στις προσφυγές της Επιτροπής στο ΔΕΚ για μη ή για κακή εναρμόνιση, δ) στις προσφυγές για μη συμμόρφωση με προηγούμενη απόφαση του ΔΕΚ, και ε) σε καταγγελίες στην Επιτροπή για παραβίαση του κοινοτικού δικαίου περιβάλλοντος. Πρέπει να σημειωθεί ότι η στάση της Επιτροπής σε ορισμένες περιπτώσεις (ιδίως β, γ και ε) είναι στην πράξη μάλλον εφεκτική για τις ελληνικές αρχές, γεγονός που μειώνει αισθητά την ένταση του προβλήματος.

3. Ως προς την καθυστέρηση εναρμόνισης έχει συντελεστεί, μετά από την εντολή του Πρωθυπουργού και τη δημιουργία πίνακα επίδοσης (scoreboard), σημαντική πρόοδος. Παρ' όλα αυτά, οκτώ περιβαλλοντικές οδηγίες δεν έχουν ακόμη εναρμονιστεί. Το γεγονός αυτό μαρτυρεί τις δυσκολίες.

4. Αξίζει να αναφερθεί ότι η εναρμόνιση γίνεται πολλές φορές με τρόπο συμβατικό ή ονομαστικό, δεν ανταποκρίνεται δηλαδή στις επιλογές και τους κανόνες που αποτυπώνονται στις κοινοτικές πράξεις. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί, μεταξύ πολλών άλλων, η οδηγία Natura 92/43. Σε αυτές τις περιπτώσεις αναδεικνύεται, αργά ή γρήγορα, το έλλειμμα εναρμόνισης, με συνέπεια -όπως έχει συμβεί κατ' επανάληψη- την προσφυγή της Επιτροπής στο ΔΕΚ.

5. Στο ΔΕΚ εκκρεμούν σήμερα δύο προσφυγές για μη εναρμόνιση περιβαλλοντικών οδηγιών (98/81 -γεννητικοί οργανισμοί- και 96/59 -χρήση PCB-PCT),

ενώ αναμένεται να διαγραφούν από το πινάκιο του Δικαστηρίου δύο υποθέσεις ύστερα από τη δημοσίευση των πράξεων εναρμόνισης (96/61 -πρόληψη ρύπανσης- και 97/11 -επιπτώσεις στο περιβάλλον). Εξάλλου, στο στάδιο της αιτιολογημένης γνώμης βρίσκονται τέσσερις υποθέσεις (99/13 -εκπομπές καυσαερίων-, 99/30 -οριακές τιμές ουσιών στο περιβάλλον-, 99/31-υγειονομική ταφή αποβλήτων- και 2000/14 -εκπομπές θορύβου στο περιβάλλον). Η καταγραφή δείχνει την ένταση του προβλήματος, παρά τις προσπάθειες που έχουν καταβληθεί πρόσφατα.

6. Μετά την υπόθεση Κουρουπητού (υπόθεση C-387/97) δεν έχει, προς το παρόν, εισαχθεί άλλη περιβαλλοντική υπόθεση ενώπιον του ΔΕΚ για μη συμμόρφωση σε προηγούμενη απόφασή του. Η αρμόδια Διεύθυνση της Επιτροπής προβληματίζεται ωστόσο, αν τα μέτρα που εφαρμόζονται στον Κουρουπητό αποτελούν, όπως έχει καταρχήν αποδεχθεί, συμμόρφωση στην απόφαση του Δικαστηρίου. Το πρόβλημα είναι υπαρκτό, γιατί τα μέτρα που ανακοινώθηκαν είτε παρουσιάζονται ανεπαρκή είτε δεν εφαρμόζονται στην πράξη. Με αυτά τα δεδομένα, δεν αποκλείεται να «αναβιώσει» η υποχρέωση της Ελλάδας να καταβάλλει πρόστιμο. Είναι προφανές ότι η προοπτική αυτή θα έχει, εκτός από το δημοσιονομικό κόστος, δυσμενείς συνέπειες για την εικόνα της χώρας.

Πρέπει, τέλος, να σημειωθεί ότι και σε ορισμένες άλλες περιπτώσεις ωριμάζουν οι συνθήκες για την προσφυγή της Επιτροπής εναντίον της Ελλάδας για μη συμμόρφωση σε προηγούμενη απόφαση του ΔΕΚ (C-398/98 για το καθεστώς αποθεματοποίησης των πετρελαιοειδών, C-385/97, C-214/98, C- 137/99 και C-470/99 για τα τέλη υγειονομικών ελέγχων και επιθεωρήσεων και C-457/99 και C-166/00 για τη διατροφή των ζώων).

7. Στο συνημμένο πίνακα καταγράφονται οι 47 (εκκαθαρισμένες) καταγγελίες κατά της Ελλάδας που εκκρεμούν στην Επιτροπή. Από την ανάγνωσή του φαίνεται ότι το κύριο πρόβλημα εντοπίζεται στη διαχείριση των αποβλήτων. Η διαπίστωση αυτή υπογραμμίζει την ανάγκη εγκατάλειψης αποσπασματικών μέτρων, όπως συμβαίνει ως σήμερα, και εκπόνησης -δίχως άλλη καθυστέρηση- ενός αξιόπιστου εθνικού σχεδίου διαχείρισης αποβλήτων. Είναι αλήθεια ότι πολλές καταγγελίες αρχειοθετούνται, ενώ η ωρίμανσή τους γίνεται με βραδείς ρυθμούς και αυτοσυγκράτηση από την αρμόδια

Διεύθυνση της Επιτροπής. Με αυτά τα δεδομένα, ο πίνακας των καταγγελιών δεν είναι αντιπροσωπευτικός των περιβαλλοντικών πραγμάτων στη χώρα μας.

8. Η έλλειψη σύγχρονης και συνεκτικής πολιτικής στον τομέα του περιβάλλοντος είναι λοιπόν, από όσα εκτέθηκαν προηγουμένως, εμφανής. Ενόψει της συνεδρίασης του Υπουργικού Συμβουλίου την 23^η Μαΐου, θα ήταν χρήσιμη η υπενθύμιση της ανάγκης για την αναβάθμιση της περιβαλλοντικής μας πολιτικής και την εναρμόνισή της με τα ισχύοντα στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η επικέντρωση της συζήτησης αποκλειστικά στις κλιματολογικές αλλαγές θα συγκάλυπτε για μία ακόμη φορά -όπως ένα χρόνο πριν, την Άνοιξη του 2001- τα μεγάλα περιβαλλοντικά προβλήματα που χρονίζονται και διαιωνίζονται στη χώρα μας.

9. Συνημμένα εσωκλείονται ο πίνακας των καταγγελιών και το σημείωμα της 5^{ης} Απριλίου 2001 που είχε συνταχθεί πριν από τη Συνεδρίαση του Υπουργικού Συμβουλίου για την προστασία του περιβάλλοντος.

Αθήνα, 21 Μαΐου 2002